Μοναχός Θεόκλητος Διονυσιάτης: Ακρίβεια και πνευματική διάκριση σε θεολογικά, εκκλησιαστικά και κοινωνικά προβλήματα (Πρωτοπρ. Θωμάς Βαμβίνης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 7 Δεκεμβρίου, 2023

Ὁμιλία στὸ Θ' Θεολογικὸ Συνέδριο 2023 - «Ὁ Ναυπάκτιος π. Θεόκλητος Διονυσιάτης»

Στήν Ἐκκλησία ὅταν μιλᾶμε γιά **ἀκρίβεια**, συνήθως τήν ἐννοοῦμε μέσα στό πλαίσιο τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ὡς ἀκριβῆ τήρηση τῶν ἱερῶν κανόνων, καί τήν διαστέλλουμε ἀπό τήν **οἰκονομία**, δηλαδή τήν προσωρινή ἀπόκλιση ἀπό τό γράμμα τῶν ἱερῶν κανόνων, ἀποβλέποντας στήν θεραπεία τῶν μετανοούντων πιστῶν ἤ στήν εἰρήνη, ὁμόνοια καί συμψυχία τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀκρίβεια ἡ ὁποία χαρακτήριζε τόν μακαριστό μοναχό Θεόκλητο Διονυσιάτη δέν ἀφοροῦσε μόνο τούς ἱερούς κανόνες, ἀλλά καί τούς ὅρους τῆς πίστεως· ἀφοροῦσε τό σύνολο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς· τήν θεολογία, τήν εὐαγγελική ἄσκηση, τήν καθοδήγηση τοῦ λαοῦ μέ τήν ἀποστολική καί πατερική διδαχή, τήν γνώση τοῦ Θεοῦ καί τήν ἡσυχαστική μέθοδο τῆς θεραπείας τῶν γνωστικῶν ὀργάνων τοῦ ἀνθρώπου. Γι’ αὐτό τήν ἀκρίβεια τοῦ π. Θεοκλήτου δέν τήν διαστέλλουμε ἀπό τήν οἰκονομία, ἀλλά τήν συνδέουμε μέ τήν **πνευματική διάκριση**, δηλαδή τήν διάκριση τῶν πνευμάτων «εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι».

Στήν εἰσήγησή μας θά ἀναφερθοῦμε σέ «προβλήματα»· δέν θά ἀναφερθοῦμε σέ αὐτά πού πραγματικά ἀγαποῦσε ὁ π. Θεόκλητος, δηλαδή σέ ἀναβάσεις πνευματικές ἤ σέ φωτιστικές καταδύσεις στά καρδιακά βάθη τοῦ ἀνθρώπου. Τήν ἀκρίβεια καί τήν πνευματική διάκρισή του θά τίς δοῦμε σέ τρία, ἀπό τά πολλά, πεδία προβλημάτων μέ τά ὁποῖα ἀσχολήθηκε, ὡς γρηγοροῦσα ἐκκλησιαστική συνείδηση. Μέ χρονολογική σειρά θά τήν δοῦμε: **(1) στήν κριτική του πρός αὐτούς πού ἐνέπλεκαν τήν Ἐκκλησία μέ τήν πολιτική μέ τήν ἵδρυση κόμματος, (2) στήν ἐπισήμανση τῶν θεολογικῶν ἀστοχιῶν τῶν λεγομένων Νεορθοδόξων καί (3) στίς παρεμβάσεις του σέ δύο ἐκκλησιολογικά προβλήματα**.

Θά προσπαθήσουμε νά παρακάμψουμε τήν τοξικότητα τῶν γεγονότων, πού γέννησαν τά προβλήματα, ἐπικεντρώνοντας τήν προσοχή μας στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο τά ἀντιμετώπισε ὁ π. Θεόκλητος.

***

Τό **πρῶτο πρόβλημα** πού θά μᾶς ἀπασχολήση εἶναι ἡ **προσπάθεια πολιτικοποιημένων χριστιανῶν νά ἐμπλέξουν τήν Ἐκκλησία στήν πολιτική**. Ὁ π. Θεόκλητος συζήτησε τό θέμα αὐτό μέ τόν Νικόλαο Ψαρουδάκη, ἀλλά οἱ θέσεις του ἔχουν αὐτονόητα καί σήμερα ἐνδιαφέρον. Τά σχετικά κείμενά του ὁ π. Θεόκλητος τά ἐξέδωσε σέ ἕνα τομίδιο, μέ τίτλο: «*Ὀρθοδοξία καί πολιτική (Μονόλογος ἑνός Διαλόγου)*».

Ὁ π. Θεόκλητος δέν ἦταν ἀντίθετος μέ τήν ἐνασχόληση τῶν λαϊκῶν Χριστιανῶν μέ τήν πολιτική. Ἦταν ριζική ἡ ἀντίθεσή του στήν ἵδρυση κόμματος, μέ ἰδεολογικό θεμέλιο τήν χριστιανική διδασκαλία. Παραθέτουμε χαρακτηριστικές θέσεις.

«*...ὁ Χριστιανισμός οὔτε οἰκειοῦται, οὔτε ἀπορρίπτει τήν πολιτικήν, ὡς τέχνην. Ἀγωνίζεται μόνον νά τήν ἐξαγιάσῃ ὅσον δύναται, μένων μακράν τῶν διαφόρων ζυμώσεων. Τά τέκνα τῆς Ἐκκλησίας δύνανται, ἄν θέλουν, νά ἀναμιχθοῦν. Καί νά κάμουν καί Κυβέρνησιν. Ἀλλά δέν πρέπει νά ἰσχυρισθοῦν ὅτι ἡ οἱαδήποτε Κυβέρνησις, μέ οἱαδήποτε πρόσωπα, ἀποτελεῖ τήν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ ἐκφράσει τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου. Διότι τότε ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νά τά ἐλέγξῃ, ὡς ταυτίζοντα τό μυστικόν Σῶμα τοῦ Χριστοῦ μέ ἐγκόσμια λειτουργήματα*». Τονίζει δηλαδή τό αὐτονόητο, ὅτι ἄλλο εἶναι ὁ θεσμός τῆς Ἐκκλησίας –θεανθρώπινος– καί ἄλλο τό Κράτος –θεσμός ἀνθρώπινος. Εἶναι σημαντικότατα καί ὅσα στήν συνέχεια σημειώνει: «***[Ἡ Ἐκκλησία] οὐδέποτε... θά ἀξιώσῃ νά ἐφαρμόσῃ [ἡ κυβέρνηση τῶν τέκνων της] τό Θεῖον Εὐαγγέλιον, διότι γνωρίζει, ὅτι ὡς διαφόρου φύσεως, πνευματικῆς, ὡς ἔλεος καί θυσία καί ἀγάπη δέν ἐφαρμόζεται διά νόμου, διά τῆς βίας, ἐπί τῆς ὁποίας στηρίζεται ἡ εὐνομία τῆς Πολιτείας. Τό Εὐαγγέλιον εἶναι ἀδιάλειπτος θυσία καί ὁ νόμος σχετική δικαιοσύνη. Διό καί ἀσυμβίβαστα***».

Μέ ρεαλισμό, θεολογική εὐαισθησία καί ἐκκλησιαστικό φρόνημα, ἀλλοῦ σημειώνει: «***Οἱ ἀληθεῖς, πάντως, χριστιανοί, [...] δέν περιμένουν πολλά πράγματα ἀπό τάς ἐγκοσμίους ἐξουσίας. Εἶναι ἐστραμμένοι κυρίως εἰς τόν οὐρανόν. Ἐκεῖ***

καί ἀπό ἐκεῖ εἶναι ὅλα τά καλά καί ὠφέλιμα... Θέλετε ὑμεῖς νά κάμετε κόμμα; Οὐδείς ὁ ἐμποδίζων. Μόνον νά μή βάλετε Σταυρόν εἰς τόν θυρεόν σας. Θά εἶναι ἀντίφασις».

Εἶχε σαφῆ γνώση ὅτι τό Κράτος δέν μπορεῖ νά εἶναι αὐθεντικά χριστιανικό, οὔτε κατά συνέπεια οἱ πολιτικοί σχηματισμοί (τά κόμματα) πού διεκδικοῦν τήν κρατική ἐξουσία, μποροῦν νά ἔχουν ὡς ἰδεολογικό θεμέλιο στόν πολιτικό τους σχεδιασμό τό Εὐαγγέλιο.

Γνώριζε τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία, γνώριζε καί πῶς λειτουργοῦν οἱ πολιτικοί θεσμοί. Γράφει: «*ἡ Ἐκκλησία, δίδουσα τήν πρώτην θέσιν εἰς τό ἔργον τῆς προσευχῆς εὑρίσκεται ἐν μυστικῇ συνεργασίᾳ μετά τῆς Κεφαλῆς, τοῦ Νυμφίου της. Ὅς ἐστι Χριστός Ἰησοῦς. Ἐνῷ σεῖς*», ἀπευθύνεται στόν Νικόλαο Ψαρουδάκη, «*περιπλέκοντες τάς πιστάς ψυχάς εἰς χοϊκάς καί ματαίας προσπαθείας, καί μάλιστα μετά φανατισμοῦ, τάς ἀπομακρύνετε ἀπό τήν εἰρηνικήν καί λυτρωτικήν καί ψυχωφελῆ, δι' ἑαυτούς καί τούς συνανθρώπους των, πνευματικήν ἀτμοσφαῖραν τῆς ζωῆς καί τῆς πίστεως...*». **Ἡ ταραχή καί ὁ φανατισμός γιά χοϊκά θέματα, πού εἶναι τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ Καίσαρος, ἀπομακρύνουν τίς ψυχές ἀπό τήν ἀτμόσφαιρα τῆς ζωῆς καί τῆς πίστεως.**

Συμπερασματικά, τό Εὐαγγέλιο δέν μπορεῖ νά γίνη, χωρίς νά ἀλλοιωθῆ καί διαστρεβλωθῆ, πρόγραμμα κόμματος ἤ πολιτική Κράτους. Αὐτή εἶναι μιά ὀρθόδοξη θέση, πολύ μπροστά ἀπό κάθε προοδευτισμό.

Ὁ π. Θεόκλητος, ὅμως, δέν ἔμενε μόνο σ' αὐτές τίς ἐπισημάνσεις. Προέτρεπε στό, κατ' αὐτόν, θετικό ἔργο. Γράφει στό τέλος τῆς πρώτης ἀπάντησής του στό κόμμα τῆς Χριστιανικῆς Δημοκρατίας:

«*Ἄς στραφῶμεν εἰς τόν ἐσωτερικόν μας ἄνθρωπον διά νά ἴδωμεν τάς ἀσχημίας τῆς ψυχῆς, τά ψεκτά πάθη, τήν ἀπουσίαν ἀγάπης, ταπεινώσεως καί ἐλέους. [...] Ἡ ἐντολή εἶναι σαφής· "Γίνεσθε ἅγιοι"*». Αὐτόν θεωρεῖ ὁ π. Θεόκλητος ὡς τόν μοναδικό σκοπό γιά τόν ὁποῖο ἦλθε ὁ Χριστός στόν κόσμο. Κι ὅ,τι δέν ἐξυπηρετεῖ αὐτόν τόν σκοπό, τό χαρακτηρίζει διαβολικό.

***

Τό **δεύτερο πρόβλημα**, στό ὁποῖο θά ἀναφερθοῦμε, εἶναι ἡ κριτική του στίς **ἀπόψεις τῶν λεγομένων Νεορθοδόξων**. Πρόβλημα αἰχμηρό καί στίς μέρες μας. Στοιχεῖα παίρνουμε ἀπό δύο τομίδια πού ἐξέδωσε ὁ π. Θεόκλητος μέ τήν σχετική ἀρθρογραφία του. Ὁ λόγος του γιά τούς Νεορθοδόξους γίνεται κάποιες φορές ἰδιαίτερα ὀξύς, διότι διαπιστώνει, ὄχι μόνον κακόδοξες ἀπόψεις, ἀλλά καί διαστρεβλώσεις πατερικῶν κειμένων, προκειμένου νά ὑποστηριχθοῦν ἐπικίνδυνες

θεολογικές καί ποιμαντικές διδασκαλίες. Γράφει: «*Διατί κρίνω; Τάς ἁμαρτίας τῶν ἀδελφῶν μου δέν κρίνω, ὡς ἁμαρτωλότερος πάντων. Κρίνω τούς λόγους τους "ἐν Ἐκκλησίᾳ". [...] ἐδῶ στόν Ἄθω ἔχω μορφώσει συνείδησιν εὐθύνης δι' ὅσα λέγονται καί γράφονται "ἐν Ἐκκλησίᾳ"*».

Ὁ π. Θεόκλητος ξεκινώντας ἀπό ἀσκητική βάση καί κινούμενος μέσα στόν χῶρο τῆς ἐμπειρικῆς θεολογίας τῶν ἀθωνιτῶν ἡσυχαστῶν πατέρων του, ἀντιμετώπισε στούς Νεορθοδόξους τήν προτεσταντική θεολογία τῆς ἀναλογίας τῆς σχέσης (analogia relationis), ἡ ὁποία (χωρίς νά ἀναφέρεται σαφῶς ὁ πατέρας της Karl Barth) παρουσιαζόταν ὡς ἀκραιφνῶς ὀρθόδοξη.

Γραφόταν καί γράφονται ὡς ὀρθόδοξες διάφορες ἀπόψεις, ὅπως: «*Ἡ Θεότητα μετέχεται (γίνεται) μεθεκτή κατά τόν τρόπο ὑπάρξεως – ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά ὑπάρξει μέ τόν τρόπο τοῦ Θεοῦ (τόν τρόπο τῆς ἀγαπητικῆς ἀλληλοπεριχώρησης τῶν προσώπων) καί αὐτό τό γεγονός τό ὀνομάζει ἡ Ἐκκλησία θέωση τοῦ ἀνθρώπου*». Ἤ «*Ἡ προσωπικὴ ἑτερότητα εἰκονίζει τὸν Θεὸ στὸν ἄνθρωπο• εἶναι ὁ κοινὸς τρόπος ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου*». Ἤ «*Χαρακτηρίζουμε... ὡς προσωπικό τόν τρόπο ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, καταρχήν ἐπειδή ἀνταποκρίνεται στήν ἐμπειρία πού ἔχουμε ἀπό τήν προσωπική ὕπαρξη τοῦ ἀνθρώπου*». Πάνω σ' αὐτό τό θεωρητικό θεμέλιο προβλήθηκε ὁ ἀνθρώπινος σωματικός ἔρωτας ὡς ἡ ἀσκητική τοῦ προσώπου, πού κάνει τόν ἄνθρωπο ἱκανό νά δῆ τήν δόξα τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ.

Κατά τόν π. Θεόκλητο, **ἡ Νεορθοδοξία «*νοθεύει στά καίρια τό περιεχόμενο τῆς πίστεως καί ἀναιρεῖ τίς προϋποθέσεις τῆς σωτηρίας*»**. Ὡς τάση «*σέ ἄλλους πῆρε μορφή ὑψηλῆς θεολογίας καί [σ' ἄλλους] μορφή συναισθηματική-αἰσθησιακή, μέ ἐπένδυση μυστικῆς θεολογίας*». Ὁ π. Θεόκλητος ἀσχολήθηκε κυρίως μέ τήν δεύτερη μορφή, στήν ὁποία ἐντόπισε ὡς θεμελιώδη τήν ἀκόλουθη ἄποψη: ἡ «ἀποπροσωποποιημένη» ἐπιθυμία καί πράξη δέν ἔχουν ἔρωτα, γι΄ αὐτό ἀποβάλλονται. «Ὁ ἔρωτας εἶναι πάθος καθολικό τῆς ὑπάρξεως...», «ἡ ἐρωτική ἀναφορά εἶναι ἡ κατ' ἐξοχήν δυνατότητα γιά τήν ἀνακάλυψη καί φανέρωση τοῦ προσώπου...., γιά τή μετοχή στόν θεῖο ἔρωτα, στή "γνώση" τοῦ Θεοῦ». Τό σαφές συμπέρασμα τοῦ π. Θεοκλήτου ἀπό τίς παραπάνω διατυπώσεις εἶναι ὅτι οἱ Νεορθόδοξοι θεωροῦν «ἀπαραίτητη τήν ἐρωτική ἐμπειρία μεταξύ ἑτεροφύλων, γιά νά φθάσουν στόν θεῖο ἔρωτα». «ἐκδέχ[ονται] τόν ἀνθρώπινον σαρκικόν ἑτερόφυλον ἔρωτα, ὡς ὁδό καί προτύπωση τοῦ θείου ἔρωτος». Ἀδιανόητα πράγματα γιά ἕναν παραδοσιακό ἁγιορείτη, πού ζῆ τήν εὐαγγελική ἄσκηση μέσα στήν ὑγεία τῆς φιλοκαλικῆς παραδόσεως.

Γιά νά ἑδραιώσουν μάλιστα οἱ Νεορθόδοξοι τήν περί ἔρωτος ἄποψή τους, ἐνσπείρουν ἀτεκμηρίωτα τήν ὑπόνοια τοῦ Μανιχαϊσμοῦ γιά τούς ἱερούς Κανόνες καί τήν «συντηρητικότητα» τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτό ὅμως πού ἐξήγειρε περισσότερο τήν συνείδηση τοῦ π. Θεοκλήτου, «τό πλέον παράτολμον» πού ἐπιχείρησαν, ἦταν ἡ ἐπίκληση τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτη, ὡς «συμμαρτυροῦντα τάχα», ὅπως γράφει, «στίς ἀχαρακτήριστες ἰδεολογίες» τους.

Στό βιβλίο «Μεταφυσική τοῦ σώματος» τοῦ Χρήστου Γιανναρᾶ, διάβασε ὁ π. Θεόκλητος τήν φράση τοῦ ἁγίου τῆς Κλίμακος: "Πόθου τοῦ πρός Θεόν, ὁ τόν σωμάτων ἔρως τύπος γενέσθω σοι", μέ τήν ἐξῆς παρατήρηση τοῦ συγγραφέα: "Τό πρότυπο τῆς ἀγάπης τοῦ ἀνθρώπου γιά τόν Θεό πρέπει νά ἀναζητηθῆ στίς μορφές τοῦ ἀνθρώπινου ἔρωτα καί μάλιστα τοῦ σωματικοῦ ἔρωτα, ὄχι τῶν ἰδεαλιστικῶν σχημάτων τῆς πλατωνικῆς νοσταλγίας». Τόν ὅρο «τύπος», ὁ συγγραφέας, δέν τόν θεωρεῖ εἰκόνα, σύμβολο, ἀλλά πρότυπο, συγκεκριμένο τρόπο, ὁδό. Αὐτό δέν βρίσκει ἔρεισμα σέ κανένα ἐκκλησιαστικό κείμενο. Ἀντίθετα μάλιστα, κατά τόν π. Θεόκλητο, ἀπό τά συναξάρια τῆς Ἐκκλησίας ἀποδεικνύεται ὅτι «***ὅταν κανείς ζῆ ἐν Χριστῷ, ὁ ἔρωτας γιά τά ἀνθρώπινα εἶναι νεκρός***». Ρωτᾶ μάλιστα ὁ π. Θεόκλητος γιατί δέν ἀναφέρεται ἀπό τόν συγγραφέα ἡ συνέχεια τοῦ χωρίου τῆς Κλίμακος, στήν ὁποία ὁ ἅγιος Ἰωάννης γράφει: «*οὐδέν γάρ τό κωλῦον καί ἐκ τῶν ἐναντίων ποιῆσθαι ἡμᾶς τά τῶν ἀρετῶν ὑποδείγματα*». «Τί σημαίνει τῶν ἐναντίων; Ἀντιπαράθεση στίς ἀρετές, ἄρα κακίες, ἁμαρτίες, δαιμονικά». **Καμμιά σύγκριση, λοιπόν, μεταξύ κτιστοῦ καί ἀκτίστου, καμμιά αἰτιώδης σχέση μεταξύ σωματικοῦ ἀνθρωπίνου καί θείου ἔρωτος, καμμιά ἀναλογία τῆς σχέσης ἀνθρώπου πρός ἄνθρωπο καί τῶν σχέσεων τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος**.

***

Θά κλείσουμε τήν εἰσήγησή μας μέ τίς **παρεμβάσεις τοῦ π. Θεοκλήτου σέ δύο ἐκκλησιολογικά προβλήματα**. Τό πρῶτο ἔχει ἀφετηρία τήν ἐκθρόνιση 12 Μητροπολιτῶν καί τίς προσπάθειές τους νά ἐπανέλθουν στούς θρόνους τους, χρησιμοποιώντας ἀκόμη καί τήν προσφυγή σέ πολιτικά δικαστήρια. Ἰδιαίτερα αἰχμηρή ἦταν ἡ περίπτωση τῆς Μητροπόλεως Λαρίσης, ὅπου σημειώθηκαν ἔκτροπα, βίαιες ἐνέργειες ἐναντίον τῶν Μητροπολιτῶν πού ἐξέλεγε ἡ Ἱεραρχία, προκειμένου νά ἐπιβληθῆ, μέ τήν πίεση τοῦ λαοῦ, ὁ ἕνας ἐκ τῶν 12 ἐκθρονισθέντων Μητροπολιτῶν, πού εἶχε χρηματίσει Μητροπολίτης Λαρίσης.

Ὁ π. Θεόκλητος προκληθείς νά ἀσχοληθῆ μέ τό θέμα διαπίστωσε, παίρνοντας καί τήν σοφή γνώμη σεβαστῶν του γερόντων, ὅτι τό θέμα δέν ἦταν δογματικό, δέν ἦταν θέμα πίστεως, ἀλλά κατοχῆς τῶν θρόνων. Ἐπίσης, διέγνωσε τήν διαίρεση τῆς Ἱεραρχίας σέ καθαρούς καί μή καθαρούς. Οἱ ἐκθρονισθέντες αὐτοθεωροῦντο καθαροί. Ἀπό ἐκεῖ καί πέρα ἡ θεραπευτική μέθοδος πού ἐφάρμοσε ἦταν καθαρά ἀσκητική, φιλοκαλική.

Σέ ἄρθρο του στό περιοδικό του «Ἀθωνικοί Διάλογοι», γράφει: «*Γιά μᾶς τό πρόβλημα εἶναι ἀπό τά συνήθη στήν Ἐκκλησία, θά λυθῆ δέ "ὡς οὐκ οἴδαμεν", ἡμῶν δοκιμαζομένων ἐν τῷ μεταξύ ἄν ἔχωμεν ἀγάπην, διά προσευχῆς καί ἀνεξικακίας*

ἐνεργουμένην». Ἡ ἀναταραχή δέν ἦταν δοκιμασία τῆς πίστεως, ἀλλά τῆς ἀγάπης πού εἶναι ἐνεργός μέ προσευχή καί ἀνεξικακία. Καί παρακάτω σημειώνει: *«ἄν οἱ ἐκθρονισθέντες ἐδέχοντο μέ ταπείνωση, αὐτομεμψία καί εὐχαριστία τόν πειρασμόν αὐτόν, ἐκτός [τοῦ] ὅτι θά "ἐκάλυπταν πλῆθος ἁμαρτιῶν", θά εἰρήνευαν οἱ ψυχές τους καί θά ἐτιμῶντο ἀπό τόν Θεόν καί τούς ἀνθρώπους ὡς ὄντως χριστιανοί. Ἐνῶ τώρα; Ποιός θά σηκώσει τό βάρος τῆς εὐθύνης τόσου σκανδαλισμοῦ, διαστροφῆς τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας καί ἐξαγριώσεως τῶν ψυχῶν κληρικῶν καί λαϊκῶν, μέ συνέπεια νά χάνονται ἀθάνατες ψυχές, "δι' ἅς Χριστός ἀπέθανε";»*.

Τίς βιαιότητες καί τήν προσπάθεια νομικῆς καί κανονικῆς δικαιολόγησής τους τίς χαρακτηρίζει διαστροφή τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας.

Σέ ἄρθρο του στό περιοδικό «Παράδοση», γράφει ὅτι σέ ἀνησυχοῦντες χριστιανούς συνιστοῦσε «*νά μή διακινδυνεύουν τήν ψυχική τους εἰρήνη μέ ἀντιχριστιανικές βιαιότητες, ἀλλά νά προσεύχονται ὅπως διδάσκει ἡ Ἐκκλησία*». Γνώριζε ὅτι, δυστυχῶς, θεολόγοι «*...ἡγοῦνται τοῦ "ἀγῶνος" καί κατευθύνουν, ὡς [...] κριοί, τά ἐριφιωμένα καί ἐξαγριωμένα πρόβατα τοῦ Χριστοῦ*», ὅπως γράφει. Εἶναι πολύ ἔντονη, ἀλλά καί ἀκριβής ἡ ἔκφρασή του: «*τά ἐριφιωμένα πρόβατα*»· τά πρόβατα πού μεταβλήθηκαν σέ ἐρίφια.

Σέ ἐπιστολή πρός γνωστό του ἀπό τό περιβάλλον τῶν ἐξεγερθέντων, γράφει: «*Ταλαίπωροι, [...] ἐμφανίζεσθε ὡς τιμηταί τῶν πάντων, μή φειδόμενοι μεγίστων ἀξιωμάτων ἐκκλησιαστικῶν, πού τά παραδίδετε στή χλεύη τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας καί γίνεσθε πρόσκομμα καί σκάνδαλο τοῖς ἁπλουστέροις*». Θεωρεῖ ἀδιαπραγμάτευτο τόν σεβασμό τῶν μεγίστων ἐκκλησιαστικῶν ἀξιωμάτων, τῶν Ἱεραρχῶν καί τῆς Ἱεραρχίας. Ἡ ἀνάρμοστη ἀντίδραση σέ ἀποφάσεις τους, πού δέν ἀφοροῦν στό δόγμα καί τήν πίστη, γίνεται πρόσκομμα καί σκάνδαλο στούς ἁπλουστέρους χριστιανούς.

Σέ ἄρθρο του στό περιοδικό «Παράδοση» γράφει, ὅτι ὅσοι ἐμφανίζονται ὡς διδάσκαλοι, ἀλλά δέν ἔχουν τό ἦθος τῶν Ἁγίων καί δέν ἐξαγγέλλουν τόν εὐαγγελικό λόγο, εἶναι ψευτοδιδάσκαλοι. Στήν συνέχεια γράφει: «*Γέμισεν ἡ Ἑλλάς ἀπό ψευτοδιδασκάλους... καί ἔχει προκληθεῖ σύγχυση στήν Ἐκκλησία. Στήνομεν ἀγερώχως τό στρατηγεῖο μας ἀπέναντι στήν Διοικοῦσα Ἐκκλησία καί ἀρχίζομεν νά ἐλέγχομε τούς Ποιμένες, ὅτι καταπατοῦν τούς κανόνες, ἀγνοοῦντες ὅτι "τούς μέν Ἱ. Κανόνας τό σῶμα τῶν Ἱεραρχῶν ἐκδικεῖ, τήν δέ πίστιν ὁ λαός προστατεύει"*».

Μέ καθαρό ἐκκλησιαστικό φρόνημα καί ἀσκητικό ἦθος, ἀπορρίπτει τίς βιαιότητες γιά τά δίκαια τῶν ἐκπτώτων Μητροπολιτῶν, ὑποδεικνύοντας ὡς πνευματική λύση στό πρόβλημά τους, τήν ἀγάπη, τήν εἰρήνη στήν καρδιά κι ἀπέναντι στόν πειρασμό τους τήν προσευχή καί τήν αὐτομεμψία.

Γιά τό **ἐκκλησιαστικό πρόβλημα τῆς Ναυπάκτου** ἔχουμε τρεῖς δημοσιευμένες ἐπιστολές του. Θά ἐπισημάνουμε τέσσερα στοιχεῖα τους, τά ὁποῖα φανερώνουν τό ἐκκλησιαστικό του φρόνημα, τήν ἀγάπη του στόν ἡσυχαστικό μοναχισμό, τήν διάκρισή του στόν ἐντοπισμό τῶν αἰτιῶν τῶν διαφόρων προβλημάτων.

1) Γράφει τίς ἐπιστολές του κινούμενος ἀπό ἀγάπη πρός ὅλους τούς ἐμπλεκομένους, τήν ὁποία ἐκφράζει μαζί μέ τήν ἐπισήμανση: «*...πῆρα τήν ἀπόφαση νά σᾶς γράψω τίς σκέψεις μου, ὄχι ὡς ὑποκειμενικές κρίσεις, ἀλλά ὡς προσπάθεια ἑρμηνείας τοῦ Ὀρθοδόξου ἤθους, πού περιλαμβάνεται καί τό πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας*».
Πιό εἰδικά τόν ἐνδιαφέρει ὁ παραδοσιακός ὀρθόδοξος μοναχισμός, ὁ ταπεινός, εὐπειθής καί εἰρηνικός. Τόν μοναχισμό τόν θέλει ἡσυχαστικό, ὅπως τόν ἔμαθε πρακτικά στόν Ἅγιον Ὄρος καί ὅπως τόν σπούδασε στίς ἁγιορείτικες βιβλιοθῆκες.

2) **Ὁ ὀρθόδοξος μοναχισμός, πού ζοῦσε καί προέβαλε ὁ π. Θεόκλητος εἶναι ἐνταγμένος μέσα στόν θεσμό τῆς Ἐκκλησίας, μέσα στό συνοδικό καί ἱεραρχικό πολίτευμά της**. Αὐτή τήν ἐκκλησιολογική θέση τήν ἀντλεῖ ἀπό τούς ἱερούς Κανόνες. Γι' αὐτό, διαπιστώνοντας στήν Ναύπακτο ἐκκλησιαστική διαρχία, στήν ἐπιστολή του πρός τόν Ἡγούμενο τῆς Μονῆς, ἐρωτᾶ: «*Τά Μοναστήρια εἶναι αὐτόνομα καί λειτουργοῦν ἀνεξαρτήτως τῆς ποιμαινούσης Ἐκκλησίας;*». Καί ἀπαντᾶ: «*Τό πρόβλημα λύουν οἱ 7 Ἱεροί Κανόνες τῆς ΑΒ Συνόδου*». Ἐπισημαίνει μάλιστα στήν πρώτη ἀνοικτή ἐπιστολή του πρός τούς Ναυπακτίους τήν ἐκκλησιολογική ἀρχή: «*...ἡ θέση τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι θέση Χριστοῦ –ὅταν φυσικά κινῆται στά πλαίσια τοῦ Εὐαγγελίου*» καί «*... ἡ πρός ἀποκατάσταση τῆς τάξεως ἐπέμβαση τῶν οἰκείων Ἐπισκόπων [στίς Ἱερές Μονές] ἀποτελεῖ καθῆκον των πρός διάσωση τῆς γνησιότητος τοῦ μοναχικοῦ θεσμοῦ*».

3) Ἐπισημαίνει ὅτι ἡ εὐλογημένη, ὑπό προϋποθέσεις, ἐξέγερση τῶν «μοναχικῶν συνειδήσεων» γιά θέματα κανόνων καί πίστεως δέν εἶναι πάντα ὑγιής. Γράφει: «*Ὅσον καί ἄν ἀναγνωρίζει κανείς τήν εὐαισθησία τῶν μοναχικῶν συνειδήσεων σέ θέματα πίστεως, ὅμως ἐκεῖνο πού βαρύνει εἶναι τά ὅρια δικαιοδοσίας των καί ἡ ἐπιλογή τρόπων ἀντιδράσεως. Καί ὡς πρός τό πρῶτον, ἁμαρτάνομεν μέ τήν παράκαμψη τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, προαρπάζοντες τήν συνετήν ἀντιμετώπισή του [...]. Ὡς πρός τό δεύτερον, ἐμφανίζομεν στοιχεῖα ἀκραίου ψυχικοῦ φανατισμοῦ, ὡς "ὑπερζέοντες" καί "ὑπερσέβοντες"*». Ἀναφέρεται σέ συγκεκριμένη περίπτωση, ἀλλά ἔχει καί γενικότερη διαχρονική ἰσχύ ὁ λόγος του.

4) Τήν αἰτία τῆς ἀπείθειας καί τῆς συγκρούσεως τῶν μοναχῶν μέ τούς κατά καιρούς Ἐπισκόπους ἐντοπίζει στήν παρέκκλιση ἀπό τόν παραδοσιακό ὀρθόδοξο μοναχισμό. Γράφει στήν πρώτη πρός Ναυπακτίους ἐπιστολή του: Ὅταν ἕνα μοναστήρι δέν μιμεῖται «*τά παραδοσιακά μοναστήρια, ὅπου καλλιεργεῖται ἡ κάθαρση τῶν ψυχῶν καί ὁ ἁγιασμός των διά τῆς ταπεινώσεως*», ἀλλά ἀσκεῖ ἕναν ἱεραποστολικό ἀκτιβιστικό μοναχισμό, «*...οἱ νέοι μοναχοί παγιδεύονται σέ ἀσχολίες ἀλλότριες τοῦ*

Μοναχικοῦ βίου καί ἀντί νά ἀσκοῦνται στήν ταπείνωση, [...] φυσιοῦνται ὅτι πλέουν μέσα (σέ) πελάγη πνευματικότητος, διά τῆς ἱεραποστολικῆς ἀκτινοβολίας των», καί συνεχίζει:

«*Αὐτά βέβαια εἶναι ἀντιπαραδοσιακά καί μᾶλλον δαιμονικά καί ὁδηγοῦν κατ' εὐθείαν σέ ἀπείθειαν καί σύγκρουση μέ τούς κατά καιρούς Ἐπισκόπους, ὁπότε ἡ ζωή τῶν Μοναχῶν, ἀντί νά εἶναι ταπεινή καί εἰρηνική ἀποβαίνει αἰτία συνεχοῦς ταραχῆς καί ἐντάσεως καί ὁδηγεῖ σέ σχίσματα μεταξύ τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ*».

Ἐν κατακλεῖδι ὁ ἀντιπαραδοσιακός μοναχισμός ὁδηγεῖται στήν ἀπείθεια, στίς ταραχές καί στά σχίσματα· ὁ παραδοσιακός εἶναι εὐπειθής, ταπεινός, εἰρηνικός καί εἰρηνοποιός.

Κλείνοντας τήν σύντομη ἀναφορά μας στήν ἀκρίβεια καί τήν πνευματική διάκριση τοῦ π. Θεοκλήτου πρέπει νά ποῦμε ὅτι οἱ κριτικές παρεμβάσεις του ἔχουν διαχρονικότητα, πρῶτον γιατί εἶναι καθαρά ἐκκλησιαστικές, (δομοῦνται ἐπί τοῦ θεμελίου τῶν Ἀποστόλων καί Προφητῶν) καί δεύτερον, γιατί τά προβλήματα πού ἀντιμετώπισε, δυστυχῶς, διαιωνίζονται ἀπό χριστιανούς αἰχμαλωτισμένους σέ αἱρετικές θεολογίες καί ἀντιεκκλησιαστικές ἰδέες, γεγονός πού κάνει τήν ἀπουσία τοῦ π. Θεοκλήτου ἔντονη καί στήν ἐν τῷ κόσμῳ Ἐκκλησία, ἀλλά (θεωροῦμε) καί στό Ἅγιον Ὄρος.

(Πηγή: parembasis.gr*)*